Anul II. — Nrul 35 Prețul unui exemplar 4 Lei. Timișoara, 26 August 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. A. C. CUZA

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Grâul Banatului

In numerile trecute am arătat felul cum înțeleg jidanii să ne fure 40% din recoltă și cum sunt descoperiți de jidoviții noștri, cointeresați cu dânșii.

Astăzi grâul are o valoare redă de peste 900 Lei, dar la noi se cumpără numai cu 740ü— față de 640, de acum două săptămâni.

Văzând jaful ordinar al jidanului și văzând, că țăranul nu are nici o posibilitate de a se apăra în contra jefuitorului, fiindcă datoriile și impozitele apasă prea greu pe umerii săi, încât trebue să-și vindă grâul **pe ori ce preț**, pentru a face față nevoilor momentane, — am apelat la toți românii din Banat, ca să porească într'ajutor plugarului.

Cum să'l ajute?! mă întreabă o secătură „politică'.

In mii și mii de feluuri: Ii căști gi credit ieftin până la Crăciun, când grâul ajunge 1000 Lei; experezi la autorități o amânare pentru impozite; la fel și la băncile unde s'au îndatorat; intervini la Banca Națională, ca prin băncile sătești să deie credit iefin pe grâu; le câștigi pe credit curt toate uneltele de care au nevoie etc...

Ce rezultat a avut campania noastră?

Jidanii s'au speriat și dau cu 00 mai mult, iar țăranul știe să nu-și vindă grâul până mai târziu, fiindcă socoata lui se potrivește mai bine, dacă ia bani împrumut chiar cu 30%, decât să-și vindă acum grâul, fiindcă în cazul din urmă pierde în 3—4 luni, 0% din capitalul propriu.

Ce privește pe domnii „intectuali", — ei, mulțumită lui Dzeu, se simt bine. Au apetit un, dorm bine, scaun regulat, și ulți dintre dânșii petrec de mine la diferitele băi din streinate, unde aruncă cu dărnicie ul românesc în gura dușmanui, cu scopul de a-și repara druncinata sănătate a cadavreor lor ambulante și cred, că își or recăștiga puterea tinereței, are au lăpădat-o pe vremuri cu tâta ușurință în cloaca tuturor ocotelor parfumate, vopsite și filitice, ce reprezentau toate sele omenești din lume.

Ce-i interesează pe ei grâul o incei puturoase?!

Celălalți intelectuali din Banat orm, — ca totdeauna.

Singur d-l Brudariu a răspuns e cum vedeți, în proximele coane.

„Voința Banatului" organul roânilor din consiliile de administrație ale băncilor jidovești, ci a părtașilor jidanilor la jeirea românului bănățean, are emaipomenita cutezanță să susină, că prețul grâului este și va scăzut, — fiindcă așa cer intesele organizațiilor jidanilor ndiți.

Ce privește specula jidanilor grâul, ea nu este de dată reentă. De când este jidan pe lue, tot cu specula s'a ocupat. Și ste natural, să se ocupe chiar specula GRÂULUI, fiindcă Thora" sau „vechiul testament" dă sfaturi precise cum trebue să stoarcă și sufletul din poporul care se ocupă de agricultură.

Durere, teologii noștri nu înțeleg să explice acest lucru poporului dela sate, dându-le astfel posibilitatea de a cunoaște perfect de bine, pe jidani, cei mai crânceni dușmani ai neamului nostru.

Vă rog cetiți în cartea I-a alui Moise:

41, 49. Iosif dară adună grâu mult foarte, ca nisipul mării, încât INCETARĂ DE AL MAI MĂSURA; că era fără de număr.

47, 13. Și în toată țara nu era pâne, că foametea era grea foarte; și pământul Egiptului și pământul Canaan periau înaintea foametei.

14. Și Iosif strânse tot argintul ce se afla în pământul Egiptului și în Canaan pentru grâu ce ei cumpărau.

15. Și lipsind tot argintul în Egipt și Canaan, toți egiptenii veniră la Iosif zicând:

Dă-ne pâne! pentru ce să murim înaintea ta? că argintul lipsește.

16. Și Iosif le răspunse: Aduceți vitele voastre și eu vă voiu da pâine pentru vitele voastre, dacă argintul lipsește.

17. Și ei aduseră lui Iosif vitele lor și Iosif le dete pâine în schimb, pentru cai, pentru turme de oi, pentru cirezi și pentru asini.

18. ...ei veniră în al doilea an și ziseră: Nu putem ascunde înaintea domnului nostru că argintul nostru ne lipsește și vitele noastre veniră la tine și n'a mai rămas înaintea domnului nostru, decât corpurile noastre și țărânele noastre.

19. Cumpără-ne și pe noi și țărânele noastre pentru pâine; și noi și pământurile noastre vom fi robi la Faraon.

20. Și Iosif cumpără toate pământurile pentru Faraon, că egiptenii vindură fiecare pământul lor; că foamea îi apăsă foarte.

Deci notați bine: Vi se cumpără grâul, cum scrie la Thora: „fără a'l mai măsura. că era fără de număr" adecă cu cântar și preț falș, pentrucă la urmă ei, jidanii și aliații lor jidovitii să vă ceară argintul, vitele și sufletul, în schimbul unei bucăți de pâine, ce vi se dă din milă, din grâul furat dela voi.

Povestea din „Thora", cu Iosif, se repetă an de an și țăranul nu înțelege și nu vede acest lucru, fiindcă nimeni nu î'l arată.

Priviți, examinați și vă convingeți, că pentru toată mizeria voastră, voi, plugarii sunteți vinovați.

Dacă vreți un trai mai bun, mai omenesc, urmați calea d-lui A. C. Cuza, care este ultima speranță a plugarului român.

Nu mai încercați în alte locuri, că prea scump plătiți nehotărârea voastră.

Locul plugarului este acolo unde se face politica grâului românesc, în folosul românului și acest loc este „Liga apărării naționale creștine". A. Tieran.

„Corpul diplomatic"

In atenția d-lui Ministru de externe

Din Viena primim următoarea epistolă:

Stimate Domnule Director,

Nu-mi pot în destul exprima îndignarea mea în contra Consulatului României din Capitala Austriei. Mi-am făcut viza de reîntoarcere în Franța. Pentru obținerea acestei vize, am avut nevoie de 5 scrisoare de recomandație din partea Consulatului Român. Guvernul nostru a intervenit pe lângă cel francez, ca să nu dea viza nici unui cetățean român, până ce n'are o scrisoare dela reprezentantul guvernal. Această formalitate e numai pentru român. Ei bine m'am dus la Consulatul Român. M'au ținut două **zile întregi** la ei și abia s'au milostivit în urmă să-mi dea. Dl. șef Rădoi, — nu știu ce post ocupă, par că viceconsul — vine la 11 și jum. la birou. De dânsul se țin aceste chestiuni. M'a ținut în picioare în coridor până la 1 și jum. și atunci îmi spune, „azi e prea târziu, vino mâine!" N'a voit să mă înțeleagă că am venit să vizitez capitala Austriei și nu ca să stau două zile întreagi cu bani scumpi la ușa Consulatului Român. Mâine zi m'a ținut până la 11 și 50 minute. Când în fine mi-a dat o hârtie, dar cu care ajungând la consulatul francez era deja prea târziu pentru viză.

Va rog mult, foarte mult să publicați D-voastre câteva șire de înfierare pentru cei dela Viena. **Funcționarii sunt de o obrăznicie nemai pomenită. Toți călătorii se scandalizează.** Polițistul dela poartă, mi-a povestit, că **dnii dela consulat au 5 (cinci) automobile.** Este cel mai în măsură de a cunoaște adevărul. Mi-a mai spus că mai face și la alte consulate serviciu, dar nici unde nu sunt călătorii așa de neomenește șicanați. „Consulatul românesc este cel mai **„Eckelhaft"** a încheiat polițistul. Eu nu îndrăznesc să-mi spun cuvântul căci mereu sunt în mâinele lor. La nici un consulat n'am avut să aștept mai mult decât maximum ½ de oră, iar la al nostru 2 zile.... Pentru ce-s plătiți? Ca răsturnați pe spate în automobil să fumeze liniștiți țigarete?

Vă rog mult scrieți câteva șire, în prețuitul D-voastre ziar, mă voiu simți răsbunat pe stimalilul Rădoiu.

Cu aceasta, rămân cu profundă stimă etc.....

*

La cele de mai sus, credem, că nu este nevoie de a mai adauga nici un singur cuvânt de înfierare, fiindcă faptele înfiorează îndeajuns pe onoratii Pușcă-în lună, cari compun donquixottescul nostru „corp diplomatic".

Este cel mai plăcut lucru pe lume să fi „diplomat" român și să călătorești pe banii scumpi ai țării, în cinci automobile, alături de „damele voalate" ale tuturor raselor omenești, scuipând pe nenorocitul muritor român, care comite greșala de a te aștepta în biroul unde ar trebui să stai toată ziua, dar nu vini de cât rare ori.

Am înebunit,

scrie „Voința Banatului" gazeta oficială, locală a partidului național-țărănesc, fiindcă sfătuesc pe plugari să nu-și vindă grâul pe un preț de batjocoră, cerealiștilor și morarilor jidani, încuscriți în afaceri cu o parte din conducătorii acestui partid din acest județ.

Cine scrie acest lucru?

Dl. P. Serbescu, de origine din Buzău, fost student la Politechnică, în vârsta de 24 ani, redactor responsabil la „Voința Banatului".

Acestui tiner nu îi răspund, fiindcă nu înțăleg să-mi pun mintea cu copii lipsiți de educație.

Tin însă să arăt, în ce hal se zbate partidul care a avut peste 30.000 voturi, în județul nostru, la ultimele alegeri.

Gazeta locală antiregățenească este condusă de un tiner regățean de 24 ani, care nu este capabil să înțeleagă, că este nedemn pentru un român din „Regat", ca să ponegrească aici, alături de străini, — pentru un blid de linte — pe frații nostri, cari au făurit aceasta țară, dorită de atâtea secole.

La „Voința" scrie și un alt regățean, de 17 ani, elev de liceu și încă un tiner lipsit de orice cunoștință gazetărească.

De când a plecat dl. Octavian David, dela „Voința" ea a devenit proprietatea d-lui Konz, un șvab din localitate, iar de câteva săptămâni a trecut în proprietatea d-lui Bossel, directorul tipografiei liberale „Cartea Românească", un german din vechiul Regat.

Deci este dovedit, că „partidul" nu are nici un om dl. jertfă în județ și nu au persoane, cari se fie capabile a scrie într-o gazetă **românească.** In cele minoritare da.

Se revoltă bunul simț bănățenesc în mine, când văd băzăconiile ce se scriu acolo, fiindcă compromit scrisul bănățenesc românesc în fața minoritarilor, cari cunosc limba noastră.

Vedeți gazeta din 12 l. c. pagina 2-a:

„In procesele pentru pământ pe care unii țărani îl căpătăseră din expropriere dela grofii unguri, aflăm pe Dr. Rațiu la datorie etc."

Este o înconștiență rothermeristă a se prezenta fosta Ungarie, drept o țară, care a expropriat pe grofi, ca să împroprietărească pe români.

La informații scrie: **„Omorât de un bou.** Măcelarul B a fost împuns de un bou și a fost transportat în stare grav rănită la spital."

De când se transportează morții gravi răniți la spital?

In fața acestei triste situații, care știrbește grav prestigiul nostru de intelectuali români din Banat, întreb pe cei 2—3 români cinstiți din partidul N. Ț. din Timiș-Torontal, că nu se rușinează de felul în care se prezintă gazeta lor, care este fotografia fidelă a întregului partid din acest județ?

De ce se joacă copii nechemați și înculți cu numele Banatului nostru?

Se poate, că un băiat fără experiențe să cuteze să se ridice în contra noastră, — când luptăm pentru prețul grâului redus de speculanții jidani organizați în acest scop, — în coloanele ziarului P. N. T. și să afirme, **că prețul va scade.**

Se poate, că nici un singur intelectual din P. N. T. nu a aflat de bine să scrie despre specula jidanilor pe spinarea țăranului, care i-a votat fără să înțeleagă ce face?

Va scade graul, când dl. Maniu vine la putere?

Se poate. Pe semne am putea chiar afirma cu siguranță acest lucru, fiindcă vedem, că P. N. T. nu-și bate capul de aceasta cea mai importantă problemă economică a țării noastre, ci își sfărâmă energia ca toate fleacurile ce nu se pot realiza niciodată și se aliază cu jidanii, lipitorile satelor bănățene.

Din partea celor 2—3 oameni cinstiți așteptăm, ca să reducă la tăcere javrele infometate după preamăriri și întreaga asociație de analfabeți și oameni de rea credință, — dacă se mai poate.

A. Tieranu.

Tablou

despre ajutoarele puse în vedere bisericilor și caselor naționale în sarcina bugetului anului 1929.

Plasa Ciacova:

Casa Națională din com. Tolvadia Lei 100.000.—; Casa parohială ort. rom. Berini 30.000.—; Casa parohială ort. rom. Stamora-Română Lei 200.000.—; Biserica ort. rom. din Jebel 200.000.—, Biserica rom. cat. din Dolat Lei 50.000.—; Biserica ort. rom. din Cerna Lei 250.000.—; Casa parohială ort rom. Ciacova 200.000.—.

Plasa Giulvăz:

Biserica ort. rom. din comuna Gad Lei 200.000.—.

Plasa Chișoda:

Casa Națională com. Chișoda Lei 100.000.—; Capela ort. rom. Überland Lei 300.000—; Biserica rom cat. Fratelia Lei 100.000.—.

Plasa Recaș:

Casa parohială unită comuna Izvin Lei 50.000.—; Biserica unită com. Ianova Lei 150.000.—; Biserica gr. cat. din Hisiaș Lei 150.000.—.

Orașul Timișoara:

Biserica ort. rom. Timișoara-Fabric Lei 150.000.—.

Plasa Lipova:

Biserica ort. rom. Lipova Lei 200.000.—.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Plasa Periam:

Sf. Mănăstire Bodrog 300.000; Biserica ort. rom. Periam Lei 200.000.—

Plasa Buziaș:

Biserica ort. rom. Silagiu Lei 100.000.—; Casa parohială Sârbova Lei 50.000.—; Biserica ort. rom. nouă Buziaș Lei 300.000.—; Biserica ortodoxă rom. Unip Lei 200.000.—.

Plasa Vinga:

Biserica ort. rom. com Vinga Lei 200.000.—.

Plasa Gătaia:

Biserica unită Clopodia Lei 50.000.—; Biserica ort. rom. Clopodia Lei 200.000.—; Biserica ort. rom. Șipet Lei 300.000.—; Casa paroh. ort. rom. Semlecul-mare Lei 200.000.—; Casa paroh. ort. rom. Percoșova Lei 200.000.—; Casa paroh. ort. rom. Ferendia Lei 180.000.—; Biserica ort. rom. Ferendia Lei 80.000.—; Casa națională Sângeorge Lei 100.000.—.

Plasa Comloș:

Casa Națională Comloș Lei 150.000.—.

Plasa Sânnicolaul-mare:

Biserica cat. Beșenova-veche Lei 50.000.—.

Clubul sportiv Ciacova Lei 50.000.—.

Intelectualii bănățeni și țăranii

Feciorul plugarului bănățan Tenchea comuna Hitiaș, reîntors proaspăt din Paris unde și-a luat licența în drept și unde laolaltă cu alți harnici studenți bănățeni a scormonit bibliotecile pline de învățături, ca să găsească leacuri pentru bolile care rod natul românesc, simțindu-se dator să contribue la ridicarea satelor bănățene, a scris în: **„Cuvântul Satelor" din 18. VIII. 1928** un articol în care constată că: **N'avem destui intelectuali conștienți și cu dragoste pentru popor și de aceia merg lucrurile prost".**

De acord cu tânărul entuziast Ioan Tenchea subscriu cu amândouă mâinile această tristă constatare în speranță că ea va deștepta atenția tineretului bănățan studios și entuziast, cari simte că are o datorie de împlinit față de satele pe care le-au părăsit și în care sufletul lor trebue să vibreze tradus în opere de ordin cultural, moral și economic.

Și pentru că luarea aminte să fie mai vie eu aș propune ca pe catapeteazma fiecărei biserici, pe frontispiciul fiecărei școli și pe fațada fiecărei primării dn sat să se sape în marmoră cuvintele feciorului de plugari din Hitiași: **N'avem destui intelectuali conștienți și cu dragoste pentru popor".**

Ce este oare acest fenomen mondial socot, — căci nu cunosc nicăiri pe lume o gazetă scrisă numai de țărani, ce este acest miracol care se chiamă: „Cuvânaul Satelor" **scris numai de țărani** decât o strigare din adâncuri, — ca o suspinare seculară după ajutor pe care un popor de țărani, îl adresează intelectualilor săi cari l'au părăsit în bezna întunericului cultural și a mizeriei morale și materiale?

Câți dintre intelectualii noștri citesc și apreciază așa cum se cuvine această tribună modestă de informații asupra nevoilor și aspirațiilor sătești, care ar trebui să fie apa vie a cuminicăturei noastre zilnice?

Câți știu amarnica strădanie pe care cei 12 țărani din sate diferite, o săvârșesc, întocmai ca cei 12 apostoli ai lui Crist, cutreierând satele bănățene după abonamentul de 120 Lei anual, pentru ca să poată gazeta trăi, și să ducă în fiecare Duminică un cuvânt de alinare și îmbărbătare, în zorii unor vremuri de organizare cooperatistă, care va pune frâu capitalizmului lacom ce strivește satele cu procente de 30%, înăbușindu-le ca o lespede de mormânt?

Căci doar acesta-i rostul acestei tribune sătești: **Organizarea în Cooperative a Sătenilor cari să-și vândă produsele CU PREȚUL PIETEI MONDIALE, INLĂTURÂND SAMSARII CARI LI STORC VLAGA ȘI-I JEFUIESC DE BENEFICIUL JUST AL PRODUSULUI MUNCEI LOR.**

Organizarea muncii agricole pe baze științifice ca brazda lui să-i dea maximum de producție stimulând energiile și luându-se la întrecere cu fermele apusului.

Și odată stăpân economicește și înzdrăvenit pe ogorul lui, poporul acesta de plugari cuminți și vrednici vă ști să-și găsească și conducătorii lui firești.

Intelectuali bănățeni! Nu simțiți voi oare nici o strângere de inimă, nci o mustrare de cuget, nici un îndemn, nici o înduioșare, când din adâncurile clasei sociale din care vă pogoriți și voi, răzbate până la urechile voastre geamătul de durere și strigătul de ajutor al părinților și fraților voștri?

Nu socotiți că a venit vremea ca pe deasupra urilor și nimicniciilor de partid să vă dați mâna, cei ce faceți politică, iar cei ce nu faceți să eșiți din dolce farniente **și să vă întâlniți cu toții pe ogorul cooperației intelectualilor bănățeni,** INTRU AJUTORAREA SATELOR ce se scufundă?

Adrian Brudariu.

Societatea română de vânătoare „Fazanul" Timișoara

1. Se atrage atenția membrilor, că statul oprește vânătoarea membrilor, cari nu au plătit cotizația pe anul curent. Rugăm pe toți aceia, cari nu și-au împlinit datoria statutară, să-și achite neîntârziat cotizația pe anul întreg, căci în caz contrar se vor considera de demisionați, iar cotizația restantă se va încasa pe cale judecătorească.

2. Paznicii sunt obligați de a nota numele și ziua vânătorilor ce vânează pe teren. La capătul fiecărei luni vor trimite secretarului societăți un raport specificat despre cele cerute aici.

3. Paznicii vor lua „permisul de oaspe", dela vânătorii oaspeți, ce sosesc pe teren și le vor înainte secretarului, odată lunar, împreună cu raportul cuprins aici sub2.

4. Fiecare membru este rugat să-și noteze vânatul ce l'a împușcat în anul curent, pentru ca la finea anului să se poată face o statistică exactă despre vânătoarea pe terenurile societăți, pe seama Ministerului. (Vezi art. 39 din statut.)

5. Membrii sunt rugați să tragă asupra uliilor în toate cazurile, fiindcă se poate ca să fie loviți de o singură alică, care le cauzează moartea peste 1—2 zile. Aceasta măsură se refere la toate soiurile de răpitoare, cari au inundat terenurile noastre din cauză, că vecinii nostri nu-și îndeplinesc datoria de a le extirpa.

6. Alice, bure, cartuse etc., se pot prelua la sediul societății. Cetate, str. Eminescu 5.

Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia!

M EMINESCU.

Medicale

Combaterea boalelor venerice

de **Dr. I. Bozac**

(Continuare).

Succesul tratamentului depinde de mult dela conduita bolnavului și dela energia și priceperea cu care este condus. Blenoragiile acute necomplicate se vindecă în 4—6 săptămâni. Cele complicate și cele cronice se mențin luni și ani de zile. Blenoragiile diagnosticate **în primele 36 ore** după infecție, pot fi vindecate în câteva zile (8—15). Acest fapt trebuie să îndemne pe fiecare, ca să se prezinte la medic imediat ce observă o mâncărime în canalul uretral și mai ales dacă la meat observă și un lichid opalin. Va fi consultat medicul fără întârziere și în cazul, când după raportul sexual nu au fost desinfectate organele genitale și există bănuiala că persoana a doua este bolnavă. In aceste cazuri se poate constata existența gonococilor cu ajutorul microscopului și se poate începe un **tratament abortiv** în faza inițială a boalei, când gonococii se află încă numai la suprafață și când încă nu există o inflamație propriu zisă.

Nici un bolnav nu va putea fi declarat vindecat înainte de ce a stat în observație timp de mai multe luni și înainte de ce a fost supus unor **procedee de provocație.** Atari procedee sunt: 1. Consumația abundentă de băuturi alcoolice (bere, șampanie); 2. Iritarea medicamentoasă a canalului prin injecții sau instilații de medicamente concentrate (1% Argentum nitricum, 10% Solutio perhydroli. Sol. Lugoli); 3. Iritarea mecanică a mucoasei (prin masaj pe sondă) și expresia glandelor mici și mari prin masaj; 4. Injecții intravenoase sau intramuschiulare cu vaccin antigonococic, prin care provocăm o reacție în focarele cari mai conțin gonococi; 5. Provocarea unei leucocitoze prin injecții intracutane de Aolan. După aplicarea fiecărui procedeu se fac — în altă zi sau în zilele cari urmează — cercetări microscopice. Afară de aceste procedee este bine să se mai facă și o uretroscopie și reacția de fixare a complementului, care la câteva săptămâni după dispariția infecției devine negativă.

Vedem deci, că blenoragia este o boală contagioasă, care se transmite dela un individ la altul, în mod direct sau indirect. Agentul patogen este **gonococul.** Gonococul are aspectul unui bob de cafea și se prezintă în forma unui diplococ, formând grămezi intracelulare sau extracelulare. Gonococul trăiește și se sporește numai la o anumită temperatură (32—38 C.). Temperatura optimă este 36—38 C. In mediu potrivit — în puroiul gonoroicilor — își păstrează virulența multă vreme; chiar și în temperatura ce obicinuim a avea în camere. Așa se explică contagiunile prin lingeria bolnavului. In apă fierbinte piere gonococul repede. Mediul acid nu-i este prielnic, deaceea urinarea de după raportul sexual are nu numai un efect mecanic prin spălrea gonococilor pătrunși în uretră, ci face totodată neprielnic terenul pentru fixarea gonococilor pe mucoasa uretrei. Gonococii ajunși pe mucoasă se fixează întrun punct, de unde coloniile se întind la început în suprafață și numai apoi în adâncimea țesuturilor. Gonococul stă la suprafața mucoasei aproximativ 36 ore și ajunge de obiceiu în a 3 zi în țesutul conjonctiv al submucoasei. Acest fapt ne dă posibilitatea unui tratament abortiv în primele 36 ore, distrugând gonococii încă în perioada de incubație și vindecând astfel bolnavul în câteva zile — Gonococii se colorează cu toate colorile de anilină. Nu se colorează însă după metoda lui Gram (Karbolgentianaviolette). Gonococii pot fi ușor confundați cu alți coci asemănători (Microscoccus catarrhalis, Diplococcus albicans tardissimus, Micrococus albicans amplus, Diplococcus magnus, Sarcina pseudogonorrhea), de cari îi putem deosebi prin colorarea Gram sau prin însemântări.

Gonococii pătrund și în diversele glande uretrale și parauretrale, în glandele vulvei, colului, uterului, în salpinge, prostată, vesicule seminale etc., unde pot trăi ca paraziți ani de zile. Aceste cuiburi sunt sursele infecțiunei din nou a aparatului genito-urinar. Ieșiera gonococilor din aceste cuiburi la suprafața mucoasei și întrarea lor în acțiune poate fi provocată prin excesele „in baccho et in venere", prin menstruație, prin injecțiile cu vaccin antigonococic, prin atingerea mucoasei cu medicamente concentrate (lapis, lugol etc.), prin masaj, dilatații etc. Așa se explică recidivele ce se ivesc după o noapte petrecută în plăceri și așa se explică contagiositatea mai mare a unei femei în timpul menstruației și după încetarea menstruației. Pe această observație se bazează și diversele metode de provocație, cu ajutorul cărora ne convingem de vindecarea blenoragiei.

Proprietățile mai sus descrise ale gonococilor ne servesc ca indicator în luarea măsurilor raționale de apărare contra blenoragiei. Aceste măsuri profilactice ne feresc de contaminare, dacă sunt aplicate cu pricepere și la timp. Am accentuat cuvintele "la timp", fiindcă eficacitatea măsurilor de apărare adecă eficacitatea desinfectării organelor genito-urinare depinde mult de urgența sau dela întârzierea cu care au fost aplicate. Efectul este mai sigur, dacă desinfecția se face imediat după raportul sexual. Pentru nimicirea gonococilor pătrunși în uretră cu ocazia coitului, întrebuințăm soluții concentrate din preparatele de argint (Protargolglycerin 20%, Albargin 2—5% etc.), pe cari le introducem în uretră cu ajutorul unui instalator sau cu un bățișor armat la un capăt cu puțină vată. Inainte de întrebuințarea desinfectantului va urina individul și își va spăla organele genito-urinare. Vaginul se va desinfecta prin irigații cu soluții desinfectante (Lysoform, Hydrargyrum oxycyanatum, Sagrotan, Kalium hypermanganicum etc.). La copiii nou născuți instilăm în ochi o soluție de protargol 2%, pentru a-i feri de tristele urmări ale unei eventuale infecții a ochilor sub durata nașterei. Pentru a evita infecțiile indirecte prin objectele murdărite de puroiul gonoroicilor, este necesar, ca să fie scăpați aceștia cât de îngrabă de simptomele contagioase și să fie obligați a nimici pansamentele îmbibate cu puroiu, a-și spăla mânile după manipulațiile la organele genito-urinare, a desinfecta prin chemicalii sau prin fierbere lingeria întrebuințată. Gonoroicii nu vor întrebuința irigatorul, prosopul,, putina, bideeul, patul și costumul de baie ale altora.

(Va urma).

Nici un ac dela jîdan!

Tribuna liberă*)

Stimate Domnule Director.

Intru cât am fost atacat în mod mișelese de „Voința Banatului", în Viritatea dreptului de apărare va rog să binevoiți a publica în Tribuna Liberă a ziarului Dvoastră alăturatul răspuns.

Vă rog să primiți pe lângă mulțimirile mele domnule director și expresiunea sentimentelor mele de deosebita considerație.

Adrian Brudariu,
deputat de Timiș-Torontal.

Detractorii mei

Fituica escrocilor politici „naționali" din Timișoara, organul de șantaj și înșelare a țăranilor naivi —, cu banii liberalilor își varsă bale de câne turbat împotriva mea. Contra câinilor turbați este un singur remediu, dar radical, **juvățul** — contra bestiilor cari poartă chip de om, cuibăriți momentan și provizoriu la organul escrocilor politici naționali, este un alt preventiv: **cămașa de forță.**

Până însă îi voiu duce la Institutul antirabic de la Cluj, spre a-i face inofensivi, le voiu aplica câteva injecții cari să le ție zilele până la 1 Octombrie 1928 când scoțând: „Cartea Neagră a Banatului" îi voi vindeca radical de turbăciune.

Pentru oamenii de bună credință — cari se întreabă, dece s'or fi dând ei mereu la mine, răspund:

I. Pentru că-s regățean.

II. Pentru că nu fac trafic de influență cu pământurile țăranilor ca dânșii.

III. Pentru că nu sunt sluga, parazitul și escrocul băncii lui Szana ca dânșii.

IV. Pentru că nu trăiesc din moștenirea martirului Dr. Chiroiu și nu jefuesc pe țăranii de la Beba Vechea ca dânșii.

V. Pentru că nu-s asasinul țăranilor din Caraș și avocatul cu **grase tantieme la Reșița ca dânșii.**

VI. Pentru că nu răsluesc pământul țăranilor văduvindu-i de pământ și obligându-i la emigrare ca dânșii la: Semlac, Beregsău, Pustiniș, Mosnița, Comloș, Beba Veche, Sânnicolaul-Mare, Vălcani, Satchinez, Murani, Mănăștur, Vinga, Jadani, Hunedoara din Timiș, etc.

VII. Pentru că nu jefuesc pe membrii partidului, pe țărani cu camătă de samsari odioși — scoțându-le pământul în vânzare ca dânșii la Comloș și alte bănci pe cari le voi preciza în „Cartea Neagră".

VIII. Pentru că nu mă duc de 15 ori pe an la Budapesta ca să-mi depun banii cu cântec, ca dânșii.

Și pentru o altă serie de alte motive pe care bănățenii le vor cunoaște din „Cartea Neagră".

In dosul: „lopătarului" mercenar care din înălțimea celor 6 clase de liceu, neisprăvite, crede a face un mare serviciu patronilor săi escroci politici a două partide: cel național și cel liberal, eu văd urechile de măgar.

In dosul „lopătarului" imberb, mucos și obraznic care va duce barca naufragiaților politici ce-l patronează la fundul pușcăriei, întocmai ca pe alți parlamentari la Dâmbovița, eu văd urechile samsarilor de pământuri, a hengerilor și a samsarilor de Consilii comunale, a jefuitorilor banilor țăranilor, a escrocilor politici de la alegerile județene, a asasinilor dela Fabrica de bere și a criminalilor cari vor autonomia ca să poată nestingheriți jefui și stoarce acest blând și harnic popor bănățean.

Domnii Băran, Pascu și Bocu mentorii și autorii morali ai calomniilor anonime, vor răspunde

*) Pentru cele cuprinse la această rubrică redacția nu răspunde.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

personal de mârşăviile pe cari slugile lor le debitează înpotriva mea.

Cine samănă vânt, culege furtună.

La calomniile voastre eu voi răspunde cu faptele voastre.

Voi da porcilor de mâncare propriile lor murdării ca să se delecteze şi să se satureze.

Obligat să conveţuesc temporar într'o cocină de porci, cer ertare cititorilor pentru limbajul pe care voi fi obligat să'l utilizez în „Cartea Neagră", căci întrebuinţând un altul aşi risca să nu fiu înţeles de porcii del a voinţa escrocilor naţionali. **Adrian Brudariu**
deputat.

Imprumutul Cooperativei de construcţii a ofiţerilor de rezervă

Domnule Director,

In „Svastica Banatului" din 19 VIII. 1928 a apărut o notiţă cu privire la împrumutul Cooperativei de Construcţii a ofiţerilor de rezervă din Timişoara.

Cum buna D-voastră credinţă a fost înşelată, până la sosiera în ţară a d-lui Ing. D. Mardan preşedintele cooperativei de construcţii, care vă va da lămuriri complecte, vă rog să publicaţi precizările de mai jos.

1. Nu Uniunea Ofiţerilor de rezervă s'a acordat împrumutul ci **Cooperativei de construcţii a** of. de rezervă din Timişoara.

2. Din Uniunea Timişoara fac parte circa 600 ofiţeri de rezervă. **Din Cooperativa de construcţii fac parte numai 23.**

3. Imprumutul a fost acordat de către Consiliul de Miniştri prin jurnalul său No. 845 din 29 Mai 1928, în urma stăruinţelor **personal şi exclusive** a d-lui Ing. Dion Mardan — care are meritul întreg al acestui succes.

4. **Eu n'am vorbit cu d-l Dr. Lupu nici odată în chestia acestui împrumut, şi nu l'am rugat şi nici D-sa nu mi-a propus să-mi dea împrumut.**

5. Imprumutul mi-a fost oferit şi mie de d-nii Ing. Mardan, Dr. Dragan, Insp. Ghilezan şi Col. Thierry, cari aveau aprobarea gata fără intervenţia mea când m'au trecut şi pe mine pe tablou. Deci le pot fi mulţumitor lor.

Am stat însă mult pe gânduri dacă să primesc sau nu, căci împrumutul impune condiţiuni foarte grele, pe lângă faptul că procentul e mare iar timpul de plată scurt.

Pentru cei 600.000 lei ce primesc trebue să restitui 780.000 lei în timp de 10 ani.

Aşa dar o dobândă de 180.000 Lei.

Banii trebuesc plătiţi în rate lunare a câte 6500 Lei. Plata se va face în Bucureşti, iar neplata unei singure rate, aduce rezilierea contractului şi exigibilitatea întregei sume.

Condiţiunile acestea nu mi-au surâs de loc, dar m'am gândit că am un copil şi familie, căreia sunt dator să-i asigur un adăpost pentru ziua de mâine, **cu sacrificii amarnice de sănătate chiar.** (Ce pot şti despre asta băranii colivari şi profitori ai războiului, cari nu şi-au pierdut plămânul în tranşee ca mine).

Ceeace supără vânăt pe detractorii mei — cari-şi zidesc palate din jafuri în averea ţăranilor şi traficuri de influenţă, este faptul că pot constata cu mirare că se poate întemeia o familie şi dura o gospodărie prin muncă cinstită.

Şi mai ales că având posibilitatea să-mi zidesc casă mă voi stabili definitiv în Banat, unde le-aşi putea descoperi vermina şi crimele ce stau la fundamentul palatelor lor.

In timp ce la fundamentul casei mele va sta un împrumut onest plătit din mucă, cinste şi sudoare.

Adrian C. Brudariu.

Teatru pentru tinerime

de: **Prof. Iosif Velceanu**

Unde dai şi unde crapă!

comedie cu cântece, într'un act.

(Continuare).

MIHAI:

(a parte). Sărmanul copil!

(tare). Pentru câta greşală să-ţi facă iel atâta supărare. Hei Ragius, Ragius, cum ci-aşi mai ragie...

DINU:

Azi iar am scris o extemporală. Dar am fost cu noroc: mi-a succes de minune tema. Şi când am terminat extemporala, voiam să citesc epistola ce mi-a trimis Florica. Servitorul mi-a dat-o tocmai în momentul când am intrat la oră: o rugasem, să-mi căştige nişte însemnări din literatura modernă... Cât p'aci era să fiu surprins...

MIHAI:

Dar şi Florica să-şi ţină pupăza... să nu-m facă năcaz... Sciii, coana Inoţinţa le cam ispiciescie... Ş'apoi fecile-s cam crugie... le scapă gura...!

DINU:

Florica e prea inteligentă, ca să comită aşa ceva. Am rugat-o în epistolă, să mă aştepte la un moment dat, aci în parc. Vreau să-i istorisesc toată întâmplarea cu profesorul Radius. Să nu mă condamne... Inc'odată, te rog, fă ne acest serviciu!

MIHAI:

Iacă mâna! Lasă'n grija mia! **(intră în pension).**

DINU:

Am toată nădejdea 'n Moş Mihai! Deie Cerul, să aibe noroc, ca să pot conveni încă azi cu Florica! Dânsa mă cunoaşte mai bine, am crescut la olaltă şi-mi cad bine vorbele ei de încurajare. Şi-apoi ştiu, că scrie adeseori mamei... N'aşi vrea s'aduc supărări părinţilor...

SCENA 3.

Dinu — Ghiţă.

GHIŢĂ:

(intră cu paşi grăbiţi, fâlfăind cu chipiul) Servus Dinule! Tu aici? Ce stai în ofside (ofsid-'la pândă)? Sigur, în vre-o recunoaştere!

DINU:

(surprins neplăcut). Intâmplător! Treceam prin parc! Sunt puţin distrat şi enervat din pricina examenelor, ce se apropie: febra studenţilor.... acuşi ajungem sub ghilotina bacalaureatului...

GHIŢĂ:

Ce-are a face! Te prepari, citeşti... îţi dai silinţă... faci, ce se poate! **Ce-are a face!** Nu succede azi, va succede mâne... poi-mâne... dacă nu în Iunie.., atunci în Septemvrie... conform regulamentului, care, după, cum vezi, este foarte conciliant! **Ce-are a face!** In forma aceasta faci antrenaj şi te vei oţeli!

DINU:

De-ai fi în situaţia mea, ai judeca altfel...

GHIŢĂ:

Ce situaţie? Elev cu situaţii? Nu'nţeleg! Adică... da! Ai fasonul să ieşi prematur. Vai, ce ambiţ copilăresc! Ei vezi, mie nu-mi plac astfel de mofturi! **Ce-are a face!** Şi-mi spunea tăticu, că mulţi dintre conşcolarii dânsului, trecuţi odinioară cu eminenţă, au devenit în vieaţa practică stângaci: n'aveau antrenaj!

Să şti una, că elevii resfăţaţi în eminenţii abia pot resista furtunilor din lupta vieţii. Sunt timizi şi n'au idei originale; **Ce-are a face!** Sunt mândru, că nu fac parte din tabăra acestor posomorâţi...

DINU:

Eşti în rătăcire...

GHIŢĂ:

Am însă tot respectul faţă de adevăratele talente, ce sclipesc la toate ocaziile. Adevărat, că unii ca aceştia, rar au norocul să prindă eminenţii: eu, cel puţin, ori cât m'aşi trudi, nu pot ieşi din suficienţi... fiindcă sunt original şi de talent! **Ce-are a face!**

De-aceea nu fii mâhnit! Vorba e, să treci: înţelegi frate, să treci! Totul este numai o întâmplare: depinde de noroc şi în multe cazuri dela prejudiţiile, ce nu se pot evita...

DINU:

Prea adevărat, dar...

GHIŢĂ:

Nici un dar... **Ce-are a face!** Un tiner de seamă mai are şi alte ambiţii. Uită (arată emblema) aci port emblema societăţii „Energia". Acolo se face sport, antrenaj, se ţin întreceri şi membrii se oţelesc ca fizic şi suflet.

Echipa noastră ţine recordul... **Ce-are a face!**

Sdrobim pe adversari: de pildă, eri am bătut echipa contrară pe 0 : 12. Record frate! Le-am plasat o duzină! Noi dăm numai en-gros!

DINU:

Bravo vouă! Mie însă îmi displac exaltările sportive, mai ales matchurile, de unde concurenţii întorc adesea cu nasurile sparte... Cercetăşia ne îmbie destulă ocazie, ca să ne întărim fizicul...

Ş'apoi, în fine, suntem elevi, şi prima noastră datorie este: să ne facem lecţiile. Cred, că recunoşti aceasta?

GHIŢĂ:

Ce-are a face! Fiecare cu ambiţiul său propriu (ironic). Dar aşa mi se'mpare, că nici pe tine nu te enervează numai lecţiile... Voi, candidaţii de bacalaureat vă permiteţi şi alte resoane... bunăoară — faceţi — **întâmplător** — pe gardiştii penzionului... Inţeleg! Vorba este să nu te'nhaţe Moş Mihai şi să 'ntorci cu nasul spart...

(Va urma).

Naţionalizarea comerţului şi şcoala

de: **Dem. Stănculescu, profesor**

(Urmare).

Din acest punct de vedere, este foarte curios exclusivismul facultăţilor de Drept de pe lângă diferitele universităţi, cari nu admit ca studenţii în aceste facultăţi pe absolvenţii şcoalelor comericale superioare, cari fac Dreptul începând din cl. IV. de liceu, apoi în fiecare an din cei 4 ai şcoalei comerciale superioare, în timp ce liceanul dela secţia modernă sau reală (aci nu se face deloc latină în cursul superior) face Dreptul în cl. IV şi puţin în cl. VIII.

După ce fel de criteriu s'au orientat cei cari au legiferat aşa de hibrid admiterea la facultatea de Drept nu poate nimeni să-şi dea seama şi ştiut este că în procesele comerciale numai un licenţiat în Drept care ar avea la bază şcoala comercială superioară ar putea excita într'un mod neobişnuit predat la noi.

O altă greşeală, în legătură cu organizaţia Academiei Comerciale, s'a mai făcut prin aceea că instituindu-se doctoratul în anul 1922 s'a acordat prin lege dreptul de a se putea înscrie la „doctorat" şi licenţiaţilor dela diferitele facultăţi ale Universităţii şi chiar absolvenţilor şcoalelor politechnice.

Prin această legiferare fără o utilitate vizibilă pentru interesele economiei noastre naţionale, precum şi prin tendinţa de revenire a instituţiei la forma de secţie unică pe care o avea la început cu toate că după aprigele interveniri ale studenţilor, instituţia fusese trifurcată în 1919/1920, se ţine pe loc resolvarea unei grave probleme pentru viaţa economică a Tării şi anume: pregătirea naţională şi efectivă a cadrelor economice de mâine.

Dar un licenţiat al Academiei Comerciale având la bază liceul, pus în capul unei întreprinderi comerciale sau bancare, tot însemnează mai mult în ce priveşte priceperea la conducere, decât ar însemna un inginer sau un avocat în acelaş loc.

(Va urma).

—G-L-U-M-E—

Pentru „Voinţa Banatului".

Vă somăm să executaţi programul partidului naţional-ţărănesc, expus în „Patria", — oficiosul partidului:

„Când venim la putere împachetăm pe toţi regăţenii în vagoane şi îi trimitem în Regat".

Incepeţi unde puteţi: Impachetaţi pe d-l P. Şerblescu redactorul responsabil al ziarului vostru, student de 24 ani, din Buzău, pe colaboratorul vostru M. de 17 ani şi pe d-l Bossel, administratorul gazetei voastre şi îi trimiteţi imediat în Regat, — fiindcă sunt regăţeni.

Să vedem, cine este capabil (dintre cei 34.000 votanţi ai voştri din Timiş-Torontal) să vă redacteze şi administreze gazeta?

Natural, — afară de d-l Nedela.

Românizarea Timişoarei

D-l Vidrighin, pentru a-şi face datoria faţă de valahi, la sfatul lui Szana, a colonizat în apropierea centrului, o turmă de 250 oi româneşti, îngrijite de un cioban, care zilnic le citeşte din Temesvarer Zeitung.

Mai are şi un măgar între oi.

Măgarul însă nu ştie să-şi îndeplinească cu cuvenita seriozitate, importanta sa meserie, ci se joacă toată ziua cu colegul său: cu măgarul, de jumătate jupoit, al d-lui Dr. Teleguţi.

Să mai zică cineva, că d-l Vidrighin nu are interes faţă de brânza intereselor româneşti.

Foloasele stupăritului.

Domnii Dr. Şagovici şi Ciunga, matadorii stuparilor au plecat la o inspecţie la sate. Nenorocirea a vrut, ca să deie peste un stup sălbatic, care s'a răzbunat grozav pe ei. Ambii s'au ales cu zeci de înţepături pe faţă şi mâini.

Seara se întorc spre casă şi pe sub căciulă se uită unul la celalalt.

De ce râde Ciunga de mine?

Vezi cum înţelege Şagovici să râdă de durerile mele!

Aşa gândeau în inima lor şi supăraţi s'au despărţit acasă.

Ambii au uitat, că umflătura feţei le dădea aspectul de păreau că râd, pe când în realitate, ambi făceau cele mai acre feţe. Aşa-i cu albinele şi cu stuparii: Inzădar vrea stuparul să facă o faţă acră, lumea nu'l pricepe şi crede, că râde.

Albinele îndulcesc şi mutra celui mai necăjit om. Cine nu crede să încerce.

PUBLICAŢIUNE.

Partidul naţional-ţărănesc din Timiş-Torontal **caută** gazetari de profesiune spre a înlocui bufniţele ce spurcă cuibul redacţional, în numele căror semnează.

Şerbl-escu.

Potop în Ardeal

D-l I. Oprea preşedintele Sanhedrinului din Banat, a plecat la băile Sovata.

Pe unde a trecut, toate podurile s'au rupt, iar când s'a băgat, în lacul dela Sovata, apele s'au revărsat şi au inundat tot ţinutul, ca pe vremea potopului.

D-l Dr. Georgeviciu a scăpat cu viaţă numai mulţumită unei cucoane sprincenate, care l'a luat în barcă, salvându-l dela moarte.

D-l Arsenovici, directorul Begheiului, a fost chemat telegrafic la Sovata, ca să reguleze apele, ceea ce a şi reuşit să facă.

Se vedem oare d-lui Dr. Georgeviciu îi va reuşi să-şi reguleze gratitudinea faţă de cucoana sprincenată?!

Ministerul a pus jandarmi în jurul lacului, ca să'l oprească pe d-l Oprea de a mai provoca asemenea inundaţii.

Din cele trecute vremuri...

Morit prins, că face contrabandă, este judecat la 25.

Jidanul face cum face şi reuşeşte să mituiască cu 1000 Lei pe soldat, ca să nu'l lovească tare.

Soldatul aplică 24 lovituri slabe, iar a 25-a o aplică aşa de puternic încât pleznesţe pielea pe şezutul lui Morit.

Acesta plângând şi sărind într'un picior zice soldatului:

Moi, io dat la tine bani, ca nu bate tare la mine şi tu făcut la mine, ca dija să nu pot şade trei soptomâni pi....

Taci din gură jidane, ţi-am dat numai una drept mustră, ca să vezi ce afacere bună ai făcut cu mine. Ce ai fi făcut dacă-ţi dădeam toate 25 la fel.

Nevasta cruţătoare.

O nevastă naşte gemeni şi fotografează pe unul dintre copii. Fotografia o trimite bărbatului şi scrie pe ea: Celălalt copil este exact la fel.

Răspunsuri:

Totis nu se îmbracă în stofele fabricate de el, fiindcă nu vrea să umble cu coatele goale.

•

Szana nu bea bere timişoreană, fiindcă nu vrea să ajungă cumva pe mâna chirurgului Diel.

Pentru național-țărăniștii noștri.

Câte articole au publicat în „Voința Banatului“ oifciosul local al partidului N. T. deputații, senatorii și aspiranții de domnie ai partidului, în ultimii opt ani.

Ce plătesc vorbele goale, când nu există curajul de a le pune pe hârtie? Ce ziceți?

Dacă în opoziție, nu aveți timp pentru scris pe seama poporului, ce veți face când veniți la putere?

Un ziar periodic.

„Macedonia“, ziarul independent al d-lui Dr. Nance, apare periodic.

De două luni așteptăm, să-i vină periodul, ca să vedem ce scrie în proximul număr.

Un aviator bănățean.

D-l Savi din Șag, de când a ajuns deputat, umblă cu o aripă de gâscă în buzunar și când este singur o bagă în..... pălărie și crede că zboară.

INFORMATIUNI

Donația Ministerului Artelor în sumă de 25.000 lei trimisă Asociației cor. și fanf. rom. din Banat a fost ridicată de președ. prof. Velceanu și depusă spre fructificare la banca „Mercur“ din Timișoara până la întrunirea comitetului, ce va decide în privința repartizării.

Dl. Dr. Nerva Drăgan, directorul ambulatorului Stomatologic din Timișoara, a plecat în concediu la data de 28 l. c. și de reîntoarce la finea lunei Septemvrie.

Asociația cor. și fanf. rom. din Banat. Corurile și fanfarele, căror li s'au trimis **statute-tip** sunt **invitate să remită, cu graba posibilă,** toate documentele semnale și timbrate, spre a le înainta tribunalelor competente.

D-nii președinți și dirigenți sunt provocați a-și îndeplini datoria, ce au, stând în fruntea societăților noastre corale și muzicale, altcum, **nicicând** nu vom putea realiza scopul ce urmărim: **organizarea** societăților și **promovarea** cântecului românesc.

Prof. Velceanu, președinte.

Aviz. Corurile, ce vor colabora la festivalul din Bozoviciu și n'au primit încă piesa muzicală „Lui E Murgu“ o pot reclama la președintele Asociației prof. Velceanu (Timișoara, Bul. Berthelot 21).

Din viața satelor noastre

Bulgăruș. Săptămâna trecută, la o petrecere a intelectualilor localnici, 60 persoane s'au îmbolnăvit din înghețata ce se vindea acolo de un cofetar din Lovrin. Medicii chemați la fața locului au constatat, că înghețata conține materii otrăvitoare provenite din stricarea ouălor din înghețată. Bolnavilor li s'au făcut spălături stomacale și sunt în afară de pericol.

Căpăt. In ziua de 15 s'a serbat hramul Bisericei ortodoxe din această comună .Cu această ocazie s'a sfințit patru clopote, dintre cari trei au fost cumpărate de comitetul parohial, iar al 4-lea de către un credincios, al cărui nume ne-a scăpat. Seara s'a dat un concert, în școala comunală, care a reușit foarte bine. La acest concert au luat parte mulți intelectuali din jur și toți românii din Căpăt.

Cu această ocazie, s'au descărcat numeroase focuri de armă, ca la „Inviere“ și nenorocirea a vrut, că o descărcătură de armă s'a făcut în direcția casei jidanului Șimon Ligheti. Alicele au pătruns prin fereastra locuinței, chiar în dormitorul jidanului, care a scăpat neatins.

Jandarmeria a anchetat cazul și n'a putut găsi pe autor, care probabil nici singur nu știe, că unde au ajuns alicele sale.

Despre acest jidan se afirmă, că cumpără grâu (care poate fi și furat) cu 5 lei chilogramul, și'l schimbă cu mărfuri din prăvălia sa.

Vă puteți închipui, cât câștigă la grâu și la negoț.

In consecință întrebăm: este sau nu este adevărat, că jidanii sunt lipitorile satelor?!

Denta. In ziua de 15 c. (Sf. Maria), s'a sfințit Casa Națională din această comună, în prezența d-lui Prefect de județ și a tuturor intelectualilor din apropiere.

D-l preot Bota, care a luptat pentru ridicarea acestui altar al naționalismului românesc a fost serbătorit de poporul adunat.

După masă s'a dat un concert cu un program bogat și artistic, care a fost executat cu precisiune și a provocat admirație.

Exprimăm d-lui părinte Bota, cât și tuturor colaboratorilor săi, viile noastre mulțumiri pentru munca conștientă ce o depun la înaintarea culturală a poporului nostru din acest frumos sat românesc.

Binecuvântarea lui Hristos să se reverse asupra celora, cari muncesc desinteresat pentru Biserică, Rege și Națiune.

Gherteniș. Tânăra nevastă Terezia Volk, plecată în vilegiatură la Steierdorf, s'a îmbolnăvit acolo și a cerut să fie dusă acasă ca să-și vadă soțul și feciorul. Transportată cu automobilul a murit la marginea satului, fără să-și fi putut realiza ultima dorință.

Lovrin. Săteanul Iosif Pal, un pătimaș alcoolist, s'a sinucis prin strangulare. Când vecinii au sărit să'l salveze a fost prea târziu. In ultimul timp a amintit de multe ori, că-și va pune capăt zilelor

Moșnița. Acum trei zile, au fost atăcate, noaptea, trei automobile ce veneaua dela băile Buziaș spre Timișoara, de către câțiva indivizi, cari au încercat a le opri cu scopul de a jefui pe călători. Banditii nu au avut arme asupra lor, deci nu și-au putut realiza scopul. Șoferii au dat drumul mașinelor, încât banditii au rămas cu buzele umflate. Din necaz, că nu le-a reușit atacul, au aruncat cu pietri asupra călătorilor, rănindu-i. Jandarmeria cercetează. Se bănuește, că banditii sunt locuitori unguri din Moșnița-nouă, cari probabil, aderenți ai Moscovei, încearcă să neliniștească populația prin aceste atacuri nocturne. Se va afla ac pentru cojocul lor.

Peciul nou. S'a aprins o jiradă de fân a măcelarului Ioan Milles și a ars complect. Dela această jiradă au luat foc și altele din apropiere. Au căzut pradă focului 4000 kgr. grâu, 1500 kgr. ovăs și o mașină de treerat, proprietatea cooperativei locale.

Sânnicolaul mare. Săptămâna trecută, au fost atacați de banditi și jefuiți, sătenii Petru Cartia, Mihai Gabor și Paisan Lukacs, pe drumul ce duce spre Beșenova nouă. Atacul s'a comis ziua, și a provocat o panică între locuitorii celor două comune. Jandarmeria e pe urma banditilor.

Saravale. In ziua de Sf. Maria, 15 l. c. s'a sfințit monumentul eroilor căzuți în lupta războiului mondial. Sătenii acestei frumoase comuni s'au adunat la sf. Liturgie oficiată de preoții F. Popovici, I. Stana și Fleșeriu din Sânnicolaul-mare, după care a urmat sfințirea monumentului. Au luat parte fii d-lui preot Stana, Ortenzica Stana, notarul Mateiu, întregul consiliu parohial și comunal, sub conducerea d-lui Ignea Bălăban, care a condus operațiunile de ridicare a monumentului. L. A. N. C. a fost de față în întregime, împreună cu drapelul ei cu svastica, mulți intelectuali, plugari, etc. Bătrânul și neobositul nostru luptător naționalist-creștin, d-l învățător Simion Andron, fiind bolnav nu a putut lua parte.

S'a dat o pomană întru amintirea eroilor căzuți pentru idealul sfânt: pentru mândra și scumpa noastră Românie românească.

Trecători, opriți-vă o clipă în fața acestui monument, care este o dovadă a caritătii creștine, față de aceia, cari au căzut în luptă și au fost îngropați, fără mormânt, fără cruce. Azi li s'a ridicat, întru vecinica pomenire, acest monument cu curce, care va vesti și strănepoților noștri, că românii din Saravale, au înțeles să jertfească viața și sânge pentru Neam și Patrie. Acest simbol de virtute românească să deie exemplu tuturor urmașilor, despre felul cum trebue să-și apere românul neamul, limba și credința.

Inchinați-vă în fața fraților și părinților voștri, fiindcă sufletele lor și astăzi mai trăesc în mijlocul nostru și ne îndeamnă la luptă și credință pentru idealul care i-a călăuzit spre realizarea eliberării noastre din jugul strein.

Inchinați-vă în fața drapelului cu svastica, care a plecat pe drumul eroilor, ca să lupte pentru realizarea României românești, sub deviza: Hristos, Regele, Națiune.

V. Chita

ECONOMICE

Luna August în Stupină

Frigul de primăvară, care a împiedecat zborul albinelor pe vremea înfloririi bagrinului și seceta din luna Iunie, ce a bântuit în regiunea noastră, a avut drept consecințe că stupii în mare parte nu ni-a dat recolta la care cu tot dreptul se pot aștepta stuparii muncitori.

Lucrul principal pe care în astfel de împrejurări avem să-l împlinim în această lună este pregătirea coloniilor pentru iernat.

Vom face un control general al coloniilor, constatând 1 dacă matca pentru anul viitor va fi bună, 2. fagurii cari vor rămânea în cuib să fie corespunzători pentru prăsirea albinelor, 3. să constatăm dacă avem miere suficientă în cuib și 4. dacă colonia este destul de puternică pentru iernat. Astfel vom înlocui matca mai bătrână de 2 ani cu una din anul acesta; din cuib vom scoate fagurii înegriți, pe cei cari nu sunt ziditi în întregime, precum și fagurii de trântori și întrucât în luna August nu se vor revărsa ploi binefăcătoare asupra câmpiilor noastre, vom scoate și fagurii din magazină, coborând la stupii verticali albinele din magazină și despărțindu-le de aceasta prin scândurițele obicinuite, nelăsând să rătăcească albina în marele gol al magazinei, iar la stupii orizontali vom restrânge cuibul în proporția numerică 1 albinelor din colonie.

Magazina se menține în această lună numai în cazul când vom avea norocul să recoltăm din busuiocul de toamnă, iar pentru a avea rezultate mai bunișoare, stuparii vor emigra cu stupii în apropierea livezilor înflorite.

Transportul stupilor se va face cu cea mai mare băgare de seamă. La stupii verticali vom scoate toți fagurii din magazină, precum și pe cei plini cu miere din cuib, vom îndepărta scândurițele și hanemanul ce desparte magazina de cuib, pentru a lăsa un spațiu de refugiu pe seama albinelor în timpul transportului. Fagurii rămași în stup îi vom fixa cu 3—4 cuie, iar după ce albinele spre seară vor înceta zborul lor, îndepărtăm ușile și în locul acestora vom fixa o pânză cât de rară (til), bătându-o cu cuie în așa fel că albinele să nu poată comunica cu alte colonii, ori să aibe vre-o eșire și astfel să se năpustească asupra cailor sau boilor cu care le transportăm. Astfel asigurându-le aerul necesar, vom astupa toate urdinișele. In felul acesta asigurându-le, vom așeza stupii în trăsură, și grija noastră va fi ca albinele să fie plasate în noul loc încă înainte de zorile zilei și în aceași ordine, în care au fost și în vechiul lor loc.

Intrucât vom avea norocul în această lună la o recoltă mai bunișoară, storsul se va face sau în loc închis sau seara, după ce-și vor înceta albinele zborul.

Intrucât s'ar întâmpla să avem o colonie mai slabă, aceasta încă în luna August o vom împreuna cu alta și astfel ne vom nizui a intra în iarnă cu colonii cât de puternice și miere suficientă.

Zahăr pentru stuparii societății

Conducerea societății noastre prin cererea No. 20/1928 și cu avizul Camerei Agricole a județului T.-Torontal a cerut pe seama stuparilor organizați 2 vagoane zahăr cu preț redus, scutit de impozit și fără taxa de transport.

După intervenția personală a d-lui președinte Dr. Șagovici, pe lângă Minister, avem toate motivele a crede în reușita pasului nostru. Până la rezolvare membrii își vor însinua la societate cantitatea zahărului de care au nevoie, precum și numărul coloniilor ce posed.

Pregătirea mierei

Am crezut de bine a servi cetitorii noștri cu o nouă rubrică și prin aceasta atrăgând în sfera noastră de activitate și gospodinele. In rubrica aceasta vor apare două rețete și anume una care să le învețe cum să ne folosim de miere, la facerea diferitelor compoturi și beuturi, iar a doua ne va învăța cum să ne folosim de miere și ceară în formă de medicament de casă la diferitele boli mai ușoare.

Compot de miere sau piere

Se aleg mere sau pere de cele mai bune, coapte, dar nu prea moi, se curăță și se taie fălii, sămânța se scoate din felii, li se rade coaja cu cuțitul, se pun să stea câteva timp în apă rece. La 1 kgr. de miere, 1/8 litru de apă, zama dela o lămâie și coaja unei portocale. Acestea toate laolaltă fierte până ce poamele se vor muia și după fierbere punem la o parte să se răcească, adaugând, dacă avem, sirup de smeură sau mai târziu sirop de gutui și în fine salizyl, după care vom așeza compotul în sticle.

G. Ciunga.

„Apicultorul“.

Primăria municipiului Timișoara.

No. III. 21770.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Primăria municipiului Timișoara duce la cunoștință publică, că, în ziua de 15 Septemvrie 1928 ora 10 a. m. se va ține o licitație publică la biroul Serv. economic com. etaj I. ușa 40, nî scopul dării în arendă a pământului cu o suprafață de 18 jughere 340 stj. pătr. situate în circ. II. lângă cărămidăria firmei I. Kunz.

Amatorii vor depune ofertele lor închise și timbrate nîy regulă, împreună cu o garanție echivalentă valoarei grâului oferit pe 6 luni.

Condițiile speciale, caetul de sarcini se pot vedea la Serv. economic ușa No. 42.

Timișoara, la 16 August 1928.

Primăria municipiului Timișoara.

Prefectura jud. Timiș-Torontal.

No. 21457/1928.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Se publică spre cunoștință generală, că se va ține licitație publică cu termen de 60 zile în ziua de **16 Octomvrie 1928,** ora 12 a. m. la Prefectura județului Timiș-Torontal (et(I. 61) pentru lucrările de zidărie și tâmplărie ce sunt de efectuat la spitalul județean din Sânnicolaul-mare.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea contabilității public.

D-nii concurenți vor depune pe lângă ofertele lor timbrate conform legii, închise și sigilate și o garanție de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte și suprafoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 300.000.—

Caetul de sarcini, devizul cum și alte informațiuni se pot obține în orele de birou dela serviciul economic al județului)et. I. 61).

Timișoara, la 14 August 1928.

Prefect: **Dr. Coste.**

Șeful serviciului: **Meza**

Primăria Municipiului Timișoara

No. III. 21751.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Se publică licitație pentru darea în întreprindere a executării lucrărilor de reparație la edificiul școalei din circ. II. Str. Pipoș.

Licitația se va ține în biroul serviciului economic com. (Primăria camera 40) la data de 5 Septemvrie 1928 ora 10 a. m.

Ofertanții vor prezenta la data licitației ofertele semnate, timbrate, închise, sigilate și provăzute cu garanție de 10% asupra sumei oferite, în numerar sau efecte de stat.

Caetul de sarcini se poate vedea la serv. tehnic com. zilnic la orele oficioase.

Primăria Municipiului Timișoara

CINEMA:

CETATE: 27 și 28 Aug. — APOLLO: 29 și 30 Aug.
CONCORDIA: 1 Septemvrie

Dragostea Jeannei Ney

După romanul rusesc al lui IIJA EHRENBURG. Un crâmpeiu de istorie din timpul prăbușirii țarismului.

Scenariul: LAD. VAJDA.
Regia: G. W. PABST.
In rolurile principale:
BRIGITE HELM, EDITH JEHANNE, UNO HENNING
Monopol: Matadorfilm, Brașov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Sucursala Timișoara, Piața Țepeș Vodă No. 2. — Telefon No. 1200.